

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๒ การพิจารณา

ดร. จิตฤดี วีระเวสส์
อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๖

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

หมายเหตุ คดีที่โจทก์ต้องสืบประกอบ แต่ไม่สืบ ถ้าความผิดที่จำเลยรับสารภาพ มีวรรคใดที่อัตราโทษอย่างต่ำจำคุกไม่ถึง ๕ ปี ศาลย่อมพิพากษาลงโทษจำเลยในวรรคนั้นได้

ฎีกาที่ ๕๕๑/๒๕๓๖

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๓ วรรคสาม มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หากจำเลยให้การรับสารภาพก็เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำสืบพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพของจำเลยและศาลจะต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๖ เมื่อโจทก์แถลงไม่ตั้งใจสืบพยาน โจทก์จึงไม่มีพยานหลักฐานที่จะให้ศาลฟังลงโทษจำเลยในบทมาตราดังกล่าวได้ แต่เมื่อความผิดในมาตราดังกล่าวในวรรคแรกมีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป ศาลลงโทษจำเลยในบทมาตราดังกล่าวได้เฉพาะในวรรคแรกเท่านั้น เมื่อศาลอุทธรณ์วางโทษจำเลยไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาขอที่จะยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ เนื่องจากเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

ส่วนข้อหาความผิดที่โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การรับสารภาพมีอัตราโทษที่ต้องสืบพยานประกอบ แต่โจทก์ไม่ตั้งใจสืบพยาน แม้ความผิดฐานที่โจทก์ฟ้องเป็นความผิดที่รวมการกระทำผิดฐานอื่นอยู่ด้วย แต่เมื่อไม่มีการสืบพยานจึงไม่มีข้อเท็จจริงตามที่พิจารณาได้ความแต่อย่างใด ศาลไม่อาจพิพากษาให้จำเลยมีความผิดฐานอื่นที่รวมอยู่ได้

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๕๔๖/๒๕๖๘

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ แม้จำเลยให้การรับสารภาพและจำเลยไม่สืบพยาน ก็ไม่อาจพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานนี้ได้ ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ แต่กลับปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นว่า โจทก์แถลงไม่ตั้งใจสืบพยาน โจทก์จึงไม่มีพยานหลักฐานที่จะให้ศาลฟังลงโทษจำเลยในความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธตามฟ้องได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ อีกทั้งแม้ความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นความผิดที่รวมการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์อยู่ด้วยก็ตาม...

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

...แต่เมื่อปรากฏตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นว่า ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้วจำเลยให้การรับสารภาพข้อหาตามฟ้องโจทก์ตามบันทึกคำให้การที่สักขีพยานบันทึกไว้โจทก์และจำเลยแถลงว่าไม่ติดใจสืบพยาน คดีเสร็จการพิจารณา ดังนั้น ข้อเท็จจริงอันเป็นการกระทำของจำเลยที่โจทก์อ้างว่าเป็นความผิดก็มีเพียงเท่าที่โจทก์กล่าวอ้างในฟ้อง หากได้มีข้อเท็จจริงตามที่พิจารณาได้ความแต่อย่างใดไม่ จึงไม่อาจนำ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย มาใช้บังคับเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีอาวุธดังที่โจทก์ฎีกาได้ (ต้องยกฟ้องฐานชิงทรัพย์ แต่ลงฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน ตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ที่โจทก์บรรยายฟ้องและขอให้ลงโทษอีกกระทงหนึ่งดังที่ระบุไว้ท้ายฟ้องได้)

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปี และฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านฯ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๗/๑ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท โจทก์จึงต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพในความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธ แต่โจทก์ไม่สืบ ศาลจึงลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธตาม มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ไม่ได้ ครั้นจะไปลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์ตามวรรคหนึ่งซึ่งมีโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปีก็ไม่ได้ เพราะอยู่ในเกณฑ์ที่โจทก์ต้องสืบพยานประกอบเช่นกัน

จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา (ต่อ)

ด้วยเหตุนี้ ศาลจึงต้องยกฟ้องโจทก์ในความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธ คงลงโทษจำเลยเพียงความผิดฐานพาอาวุธไปในเมืองฯ ตามมาตรา ๓๓/๑ เท่านั้น โจทก์จึงอุทธรณ์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์โดยมีอาวุธ อันเป็นความผิดที่รวมอยู่ในความผิดฐานชิงทรัพย์โดยมีอาวุธไม่ได้ เพราะไม่มีการสืบพยานที่จะทำให้เห็นข้อเท็จจริงตามที่พิจารณาได้ความเป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีอาวุธนั่นเอง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๔ บัญญัติว่า “ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดี เพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือแสดงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยเสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ

☀ เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดยแสดงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ

☀ เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแสดงปิดคดีของตนด้วยปากหรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง

☀ ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีกจะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้”

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

๑. โจทก์ในคดีอาญามีหน้าที่นำพยานเข้าสืบก่อนเสมอ หากศาลมีคำสั่งให้จำเลยนำสืบก่อน ย่อมไม่ชอบ

ฎีกาที่ ๑๓๕๔/๒๕๖๘ ในคดีอาญา ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๔ มิได้บัญญัติว่าหน้าที่นำสืบหรือภาระการพิสูจน์เป็นหน้าที่ของกลุ่มความฝ่ายใด เพียงแต่บัญญัติว่าก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดี แล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ทราบคดีจำเลย เสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ...

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

...จึงเป็นหน้าที่ของโจทก์และโจทก์ร่วมต้องนำพยานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยตามฟ้องก่อนเสมอไป และหลังจากสืบพยานโจทก์และโจทก์ร่วมเสร็จแล้ว จำเลยมีอำนาจนำพยานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยได้

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

๒. โจทก์ต้องนำสืบจนปราศจากข้อสงสัย (Proof Beyond Reasonable Doubt)

- 📖 ในคดีอาญา โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อนเสมอเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย โดยการพิสูจน์นั้นต้องทำให้ศาลรับฟังและเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควรด้วย
- 📖 หากมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ ศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๐๕๗/๒๕๖๓ จำเลยเป็นผู้ครอบครองดูแลอาคารซึ่งเป็นอาคารต้นเพลิง จึงมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาตัวรับหรือสวิตซ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้โดยปลอดภัย หากจำเลยไม่ดำเนินการถือได้ว่าจำเลยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลอันเป็นการกระทำโดยประมาทด้วยการงดเว้นตาม ป.อ. มาตรา ๕๕ วรรคท้าย เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธ โจทก์และโจทก์ร่วมทั้งคู่มีหน้าที่นำสืบพยานหลักฐานอื่นประกอบความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ว่า จำเลยกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทด้วยการงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผล เมื่อโจทก์และ ...

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

...โจทก์รวมทั้งสี่ไม่มีพยานหลักฐานอื่นนำสืบสนับสนุนความเห็นและคำเบิกความของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ย่อมไม่อาจเชื่อได้อย่างสนิทใจว่า ฉนวนหุ้มสายไฟฟ้าที่อยู่ภายในเต้ารับหรือสวิตช์ไฟฟ้าที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวระบุว่าเป็นต้นเพลิงนั้น เสื่อมสภาพปริแยกออกจากกันอันเนื่องมาจากการสะสมความร้อนเพราะจำเลยวางกล่องใส่สินค้าปิดทับแน่นเป็นเวลานานกว่า ๒๐ ปี เส้นทองแดงสัมผัสกันโดยตรงทำให้เกิดการอาร์คหรือสปาร์คขึ้น พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์รวมทั้งสี่ที่นำสืบมา ยังมีความสงสัยตามสมควรว่า จำเลยกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานของจำเลย

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๑๗๖/๒๕๖๒ จำเลยทั้งสามเดินทางมาที่ห้างสรรพสินค้า ช. สาขาพระราม ๘ ด้วยกัน แล้วจำเลยที่ ๑ ถูกจับกุมก่อนพร้อมธนบัตรดอลลาร์สหรัฐปลอมที่เก็บไว้ในซองสีน้ำตาลซ่อนอยู่กับตัวของจำเลยที่ ๑ ต่อมาจึงจับกุมจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ คนละแห่งกันกับที่จับกุมจำเลยที่ ๑ แม้อยู่ในห้างสรรพสินค้าเดียวกัน แต่ก็ไม่อยู่ในฐานะที่จะครอบครองธนบัตรดอลลาร์สหรัฐปลอมร่วมกัน โจทก์คงอาศัยพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามที่ร่วมเดินทางมาด้วยกันเท่านั้นที่เป็นหลักในการดำเนินคดี แต่บุคคลที่เดินทางมาด้วยกันไม่จำเป็นว่าจะต้องกระทำความผิดร่วมกันเสมอไป โจทก์ไม่มีพยานบุคคลใดที่ทราบถึงรายละเอียดของการซื้อและส่งมอบธนบัตรดอลลาร์สหรัฐปลอม พยานหลักฐานของโจทก์จึงยังไม่ได้ความชัดเจนว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีการกระทำร่วมกันกับจำเลยที่ ๑ ที่มีธนบัตรดอลลาร์สหรัฐปลอมไว้เพื่อนำออกใช้ และรู้ถึงการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๑ มาตั้งแต่แรกด้วยหรือไม่ จึงให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๘๒๖/๒๕๖๐ บ. ได้รับแจ้งจากพลเมืองดีว่าที่ขนำที่เกิดเหตุมักจะมีวัยรุ่นมั่วสุมดื่มและเสพน้ำดื่มพีชกระท่อมเป็นประจำ บ. กับพวก จึงนำกำลังไปยังที่เกิดเหตุ พบจำเลยกำลังดื่มใบพีชกระท่อมจึงได้ตรวจค้น พบกระเป๋าสะพาย ๑ ใบ วางอยู่บนชั้นวางของในขนำข้างประตูภายในมีอาวุธปืนพกกลุขงเดี่ยวขนาด ๑๒ ไม่มีหมายเลขทะเบียน และกระสุนปืนลูกซองขนาด ๑๒ จำนวน ๓ นัด การที่พบจำเลยอยู่ในขนำที่เกิดเหตุเพียงคนเดียวและตรวจพบอาวุธปืนของกลางดังกล่าวอาจจะแสดงให้เห็นว่าจำเลยอาจจะมีส่วนร่วม หรือเป็นข้อพิรุธสงสัยที่แสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด แต่ก็ไม่อาจรับฟังยืนยันเชิงตรรกะว่าจำเลยได้กระทำความผิดนั้นจริง ในคดีอาญาโจทก์ต้องมีหน้าที่นำสืบให้ได้ความชัดตามข้อกล่าวอ้าง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๔ แต่พยานโจทก์ยังมีข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยมีอาวุธปืนและลูกกระสุนปืนของกลางไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาตหรือไม่ ให้งดประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

(๒.๑) โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้เห็นว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความร้องทุกข์

ฎีกาที่ ๑๐๓๕/๒๕๔๐ ข้อหาความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ ซึ่งเป็นคดีความผิดอันยอมความได้นั้น โจทก์จะต้องนำสืบให้ได้ความว่าผู้เสียหายได้ทราบเรื่องความผิดและรู้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดเมื่อใด เพื่อที่จะได้รู้ว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ภายในกำหนด ๓ เดือน หรือไม่ เมื่อพยานหลักฐานของโจทก์ฟังไม่ได้ว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ภายในกำหนด ๓ เดือน คดีของโจทก์จึงขาดอายุความแล้ว โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

(๒.๒) คดีรับของโจร แม้ทรัพย์อยู่ใน
ความครอบครองของจำเลย โจทก์ต้อง
นำสืบให้เห็นว่าจำเลยครอบครองโดย
รู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาจากการกระทำ
ความผิด

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๘๑๖/๒๕๖๓ ในคดีความผิดข้อหารับ
ของโจทก์นั้น โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่า
จำเลยซื้อทองคำดังกล่าวไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่
ได้มาจากการกระทำความผิด ไม่ใช่ว่าเมื่อจำเลย
เป็นผู้ครอบครองทองคำดังกล่าวแล้ว จำเลยต้อง
นำสืบแก้ตัวว่าตนไม่รู้ว่า เป็นของที่ได้มาจากการ
กระทำความผิด

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

(๒.๓) กรณีจำเลยให้การปฏิเสธ โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษหรือนับโทษต่อ ไม่ใช่เรื่องที่ศาลจะรับรู้เอง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๕๒๐/๒๕๕๘ ข้อเท็จจริงที่ว่า จำเลยเคยต้องโทษและพ้นโทษตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๓๓๘/๒๕๔๖ ของศาลจังหวัดระยอง เป็นข้อเท็จจริงต่างหากจากข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิด และเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏ คดีนี้เมื่อศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องโจทก์ทุกข้อกล่าวหา ตามบันทึกคำฟ้อง คำรับสารภาพ คำพิพากษาตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๒๐ ฉบับลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการรับสารภาพว่า ...

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

... ได้กระทำความผิดตามฟ้องเท่านั้น มิได้ให้การรับด้วยว่าจำเลย
เคยต้องโทษและพ้นโทษในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษ เมื่อจำเลย
ไม่ได้ให้การรับในประเด็นดังกล่าว และที่ศาลอุทธรณ์หยิบยก
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีดังกล่าวขึ้นมา ก็เป็นการหยิบยกขึ้นมาเพื่อ
ประกอบดุลพินิจในการรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยหรือไม่
เท่านั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยรับในเรื่องการเพิ่มโทษ เมื่อโจทก์
ไม่ได้นำสืบให้ปรากฏเช่นนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยเคย
ต้องโทษและพ้นโทษตามคดีอาญาข้างต้น

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

 หมายเหตุ แต่กรณีที่จำเลยให้การรับว่าเป็นบุคคล
คนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ
ซึ่งอยู่ในศาลเดียวกันแล้ว แม้โจทก์ไม่แถลงว่าคดี
ที่ขอให้นับโทษต่อ นั้นศาลลงโทษจำคุกจำเลย
อย่างไร ถ้าความปรากฏต่อศาลว่าในคดีนั้นมี
คำพิพากษาลงโทษจำเลยแล้ว ศาลย่อมนับโทษ
จำคุกต่อให้ได้

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๕๕๓/๒๕๕๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๖๔๓/๒๕๕๖ และหมายเลขดำที่ ๒๖๔๕/๒๕๕๖ และมีคำขอให้นับโทษจำเลยต่อจากโทษในคดีดังกล่าว จำเลยให้การรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ แม้โจทก์ไม่ได้แถลงให้ศาลทราบว่าคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ นั้น ศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลยหรือไม่ อย่างไร ทั้งไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้อีกก็ตาม แต่การจะนับโทษจำเลยต่อจากคดีอื่นหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล ประกอบกับก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาคดีนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏต่อศาลเองว่า คดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ศาลชั้นต้นพิพากษาจำคุกจำเลยเป็นคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๖๘๒/๒๕๕๖ และหมายเลขแดงที่ ๔๖๘๓/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นจึงใช้ดุลพินิจนับโทษจำคุกจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษในคดีดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้โจทก์แถลงเพราะไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่โจทก์จะต้องนำสืบ

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๙๔/๒๕๖๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอื่นและมีคำขอให้นับโทษจำเลยต่อจากโทษในคดีดังกล่าว เป็นการบรรยายข้อเท็จจริงในส่วนนี้แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องระบุรายละเอียดว่า คดีดังกล่าวศาลพิพากษาลงโทษจำเลยหรือไม่ อย่างไร ศาลย่อมมีอำนาจตรวจสอบผลของคดีและพิพากษาให้นับโทษต่อไปตามข้อเท็จจริงและคำขอของโจทก์ได้

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

(๒.๔) คดีร้องขอคืนของกลางเป็นหน้าที่ของผู้ร้อง ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ที่ต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบหาใช่หน้าที่โจทก์ต้องนำสืบหากล้างไม่

ฎีกาที่ ๑๘๔/๒๕๒๔ ศาลพิพากษาริบเรือและของกลางอื่นแล้ว ผู้ร้องอ้างว่ามีได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิด เป็นหน้าที่ผู้ร้องต้องนำสืบให้ศาลเชื่อเช่นนั้น มิใช่หน้าที่โจทก์ต้องสืบหากล้าง

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

(๒.๕) การที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยมีไม้หวงห้ามที่ยังไม่ได้แปรรูปและที่แปรรูปแล้วไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ได้รับยกเว้น เป็นหน้าที่จำเลยต้องนำสืบให้เห็นว่า ไม้ดังกล่าวได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายและเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย

โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๘๕๘/๒๕๖๔ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยมีไม้พะยุงอันยังมีได้แปรรูปไว้ในความครอบครองโดยพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีไม้พะยุงแปรรูปไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย ขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔ มาตรา ๔๘, ๖๕ และ ๗๓ หากจำเลยจะต่อสู้ว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด จำเลยจะต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าไม้ท่อนอันเป็นของกลางเป็นไม้ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (ที่บัญญัติว่า ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมีได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย) และไม่แปรรูปของกลางต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ฯ มาตรา ๕๐ (๔) (ซึ่งหมายถึงเป็นการแปรรูปไม้หรือมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครองที่มีไม้หวงห้าม) อันเป็นบทบัญญัติในเรื่องภาระการพิสูจน์ของจำเลยในการนำสืบข้อเท็จจริงโดยเฉพาะอันจะทำให้ตนพ้นผิด

การตรวจพยานหลักฐาน

 การตรวจพยานหลักฐาน การยื่นบัญชีระบุดพยานและการเลื่อนคดี มีบัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑, ๑๗๓/๒, ๑๗๕

 มาตรา ๑๗๓/๑ บัญญัติว่า “เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

 ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาลและถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนงจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

 การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

 ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด”

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

 มาตรา ๑๗๓/๒ บัญญัติว่า “ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยาน เอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความ อีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพ และความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั่นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึก คำให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอ พยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้อง กับ ประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับ พยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง เสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้ง ให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวัน ตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

 ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาล เห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่ง ให้สืบพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้า ก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้”

 มาตรา ๑๗๕ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งประมวล กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณา ตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อนก็ได้

 ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอื่นอันควรต้องเลื่อนการ พิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร”

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๑. การกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานเป็นดุลพินิจของศาล

จาก ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑ ที่บัญญัติว่า "...เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้..." แสดงให้เห็นว่าการที่ศาลจะกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนวันสืบพยานนั้น ถือเป็นดุลพินิจของศาล ไม่ใช่บทบังคับที่ศาลต้องปฏิบัติทุกคดี ด้วยเหตุนี้ คดีที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน เช่น ลักทรัพย์ รับของโจร ทำร้ายร่างกาย เบิกความเท็จ ฟ้องเท็จ ศาลสามารถนัดสืบพยานโจทก์จำเลยได้โดยไม่ต้องกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนได้

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๒๗๖/๒๕๖๑ ในวันตรวจพยานหลักฐาน โจทก์ปฏิเสธการตรวจพยานหลักฐาน แล้วศาลมีคำสั่งให้นัดสืบพยานโจทก์และจำเลยต่อไป เท่ากับศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องมาจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๒ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ และเป็นกรยกเลิกไม่กำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๗๖๕/๒๕๕๖ การที่ศาลกำหนดให้มีการนัดตรวจพยานหลักฐานก่อนวันที่จะมีการสืบพยานกันจริงๆ เป็นกระบวนการเพื่อให้การดำเนินคดีมีความพร้อมและถือเป็นดุลพินิจของศาล ฉะนั้น การที่ศาลไม่เห็นสมควรกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานจึงมิได้มีผลถึงกับทำให้กระบวนการพิจารณาฯรับฟังไม่ได้

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๒. เงื่อนไขการกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน
(๒.๑) ศาลต้องกระทำเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ดังนั้น หากคดีเรื่องใด สภาพและลักษณะแห่งคดีไม่มีเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ศาลก็ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีวันนัดตรวจพยานหลักฐานก็ได้

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๒.๒) ต้องเป็นคดีที่จำเลยไม่ให้การ (ในทางปฏิบัติถ้าจำเลยไม่ให้การก็ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธอยู่แล้ว) หรือให้การปฏิเสธเท่านั้น

📖 เนื่องจากคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพ ถ้าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้เร็วขึ้น และเมื่ออยู่ในหลักเกณฑ์ต้องสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ โดยสภาพ จะไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนเท่าใดนัก การสืบพยานโจทก์เพียงนัดเดียว และไม่กักปาก ศาลก็สามารถพิพากษาคดีได้แล้ว ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงกำหนดว่าให้มีวันตรวจพยานหลักฐานเฉพาะคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธเท่านั้น ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับรูปคดีและข้อต่อสู้ของจำเลย ประกอบกัน

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

หมายเหตุ คดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง อันเป็นกระบวนการพิจารณาก่อนศาลมีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณา เป็นเรื่องให้ศาลตรวจสอบพยานหลักฐานเบื้องต้นว่าคดีโจทก์มีมูลเพียงพอที่ศาลจะประทับฟ้องไว้หรือไม่ ทั้งยังเป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับศาล จำเลยยังไม่มีสิทธินำพยานมาสืบ ฉะนั้น กรณียังไม่เข้าเกณฑ์ที่ศาลจะกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนวันนัดไต่สวนมูลฟ้องได้ แม้จำเลยจะให้การปฏิเสธก็ตาม

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๒.๓) นอกจากศาลจะเห็นสมควรแล้ว คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องขอศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้

หมายความว่า กรณีที่ศาลเห็นสมควรเอง ย่อมเป็นดุลพินิจของศาลอยู่แล้ว แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอก็ยังคงเป็นดุลพินิจของศาลที่จะเห็นสมควรตามที่คู่ความฝ่ายนั้นร้องขอหรือไม่เช่นกัน หาใช่ว่าเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอแล้วศาลจะอยู่ในบังคับที่ต้องกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานแต่อย่างใดไม่

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๓. เมื่อศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน ศาลต้องแจ้งกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

เพราะในวันตรวจพยานหลักฐาน คู่ความต้องส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุทั้งหมดต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ ทั้งแต่ละฝ่ายยังต้องแถลงแนวทางการนำเสนอพยานหลักฐานของตนต่อศาลด้วย จึงจำเป็นต้องให้เวลาแก่คู่ความในการทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อมสำเนาเอกสารให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง กับต้องขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลภายนอกด้วย กฎหมายจึงกำหนดระยะเวลามาตรฐานว่าศาลต้องแจ้งให้คู่ความทราบกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน ไม่ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติมักกำหนดระยะเวลามากกว่า ๑๔ วัน อันขึ้นอยู่กับปริมาณคดีที่มีในแต่ละวันของศาลนั้น ๆ

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๓.๑) ผลของการไม่แจ้งกำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความทราบล่วงหน้า

📖 หากศาลไม่แจ้งกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานให้คู่ความทราบล่วงหน้า หรือแจ้งให้คู่ความทราบแต่น้อยกว่า ๑๔ วัน หรือวิธีการส่งหมายนัดวันดังกล่าวให้คู่ความทราบล่วงหน้ากระทำโดยมิชอบ ย่อมทำให้คำสั่งศาลที่กำหนดวันตรวจพยานหลักฐานนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลให้...

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

- 📖 คู่ความไม่ต้องยื่นบัญชีระบุพยานภายในกรอบเวลาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๓/๑ วรรคสองและวรรคสาม
- 📖 คู่ความไม่ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเรียกพยานเอกสารและพยานวัตถุจากบุคคลภายนอกพร้อมกับบัญชีระบุพยาน ตาม มาตรา ๑๖๓/๑ วรรคสี่
- 📖 คู่ความไม่ต้องมาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานและไม่ต้องปฏิบัติตามกระบวนการพิจารณาต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๓.๒) เมื่อคำสั่งกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานของศาลกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กระบวนพิจารณาหลังจากนั้นย่อมไม่ชอบไปด้วย ศาลอาจสั่งเพิกถอนกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ แล้วดำเนินกระบวนพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

- 📖 แต่ถ้าศาลไม่เพิกถอนและไม่รับฟังพยานหลักฐานที่คู่ความยื่นเสนอต่อศาล โดยอ้างว่าคู่ความยื่นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการรับฟังและการยื่นพยานหลักฐาน
- 📖 คู่ความฝ่ายที่เสียหายชอบที่จะคัดค้านคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ เพื่อให้ศาลอุทธรณ์ยกคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น แล้วยื่นสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘(๒) ได้

การตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๓.๓) กรณีโจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้นำป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม คือ ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง

แต่ถ้าศาลมีได้แจ้งกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานให้คู่ความทราบล่วงหน้า หรือแจ้งให้คู่ความทราบไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน หรือวิธีการส่งหมายนัดวันดังกล่าวให้คู่ความทราบล่วงหน้ากระทำโดยมิชอบ ย่อมมีผลเท่ากับโจทก์ยังไม่ทราบกำหนดนัดตรวจพยานหลักฐาน ฉะนั้น ถ้าในวันที่ศาลกำหนดตรวจพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้ โจทก์ไม่มาศาล ย่อมไม่อยู่ในบังคับที่ศาลจะยกฟ้องโจทก์ได้

การยื่นบัญชีระบุพยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน

๔. เมื่อศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน คู่ความมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหรือบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต่อศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑

📖 เมื่อคดีอาญามีบัญชีคดีเรื่องการยื่นบัญชีระบุพยาน ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไว้โดยเฉพาะแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นต้องนำ ป.วิ.พ. เรื่องการยื่นบัญชีระบุพยานมาใช้บังคับแต่อย่างใด (ฎีกาที่ ๑๒๗๐/๒๕๖๓)

การยื่นบัญชีระบุงาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๓๒๘/๒๕๕๕ การยื่นบัญชีระบุงานในคดีอาญานั้น ป.วิ.อ. ได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะในมาตรา ๑๗๓/๑, ๑๗๓/๒ และ ๒๔๐ แล้ว โดยมีเจตนาธรรมเนียมไม่เน้น บังคับให้โจทก์ต้องระบุชื่อเอกสารแต่ละฉบับ หรือชื่อวัตถุแต่ละอันที่อยู่ในสำนวน การสอบสวนของพนักงานสอบสวนไว้ในบัญชีระบุงาน เพราะในคดีอาญาที่จำเลย ไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ กฎหมายมีมาตรการให้มีการตรวจพยานหลักฐาน โดยให้โจทก์ส่งเอกสารและวัตถุที่โจทก์จะอ้างเป็นพยานให้อีกฝ่ายตรวจสอบตามที่ คู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควรก่อนสืบพยานโจทก์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งศาลมีอำนาจ กำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานหรือไม่ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องใช้ ป.วิ.พ. เรื่องการยื่นบัญชีระบุงานในคดีแพ่งมาใช้บังคับในคดีอาญา ที่โจทก์อ้างในบัญชีระบุงานโจทก์ว่า “สรรพเอกสารและวัตถุพยานของกลางใน สำนวนการสอบสวนคดีนี้” จึงเป็นการยื่นบัญชีระบุงานโดยชอบแล้ว

การยื่นบัญชีระบุงาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๔.๑) ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่า ๗ วัน ให้ คู่ความยื่นบัญชีระบุงานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่ เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาล

(๔.๑.๑) กรณีที่โจทก์ยื่นบัญชีระบุงานน้อยกว่า ๗ วัน แต่เมื่อจำเลยได้รับสำเนาแล้วไม่คัดค้าน ทั้งทนายจำเลยยัง ได้ชักนำพยานที่โจทก์ระบุในบัญชีพยานนั้นด้วย แสดง ว่าจำเลยไม่ได้เสียเปรียบ ศาลย่อมอนุญาตให้สืบและรับฟัง พยานนั้นได้

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๗๐/๒๕๖๓ ในคดีอาญาที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ กฎหมายมีมาตรการให้ตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์ส่งเอกสารและวัตถุที่โจทก์จะอ้างเป็นพยานให้อีกฝ่ายตรวจสอบตามที่คู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควรก่อนสืบพยานโจทก์ ... เมื่อโจทก์ยื่นบัญชีระบупยาน จำเลยได้รับสำเนาโดยไม่ได้คัดค้าน และยังปรากฏว่าพยานจำเลยทั้งสองซักค้านพยานที่โจทก์ระบุในบัญชีระบупยานได้อีกด้วยการที่โจทก์ยื่นบัญชีระบупยานน้อยกว่า ๗ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง จึงมิได้ทำให้จำเลยทั้งสองเสียโอกาสในการต่อสู้คดี ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘/๑ วรรคท้าย (เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานนั้น เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ ศาลจึงมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้)

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๔.๑.๒) กรณีโจทก์ยื่นบัญชีระบупยานในวันตรวจพยานหลักฐาน โดยส่งพยานเอกสารและภาพถ่ายพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้จำเลยตรวจสอบแล้ว ถือว่ามีได้มีเจตนาที่จะเอาเปรียบจำเลย

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๖๓/๒๕๖๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน โจทก์ส่งพยานเอกสารและภาพถ่ายพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้จำเลยตรวจสอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๒วรรคหนึ่งแล้ว ซึ่งจะทำให้จำเลยได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดียิ่งกว่าการยื่นบัญชีระบупยาน แสดงว่าโจทก์มิได้มีเจตนาที่จะเอาเปรียบจำเลย โจทก์เพื่อยื่นบัญชีระบупยานในวันตรวจพยานหลักฐาน มิใช่เป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการพิจารณาเป็นไปด้วยความไม่เที่ยงธรรม และพยานหลักฐานตามบัญชีระบупยานโจทก์มีทั้งพยานบุคคลซึ่งเป็นประจักษ์พยานและพยานหลักฐานอื่นที่ต้องสืบเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับบัญชีระบупยานโจทก์แล้วอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานตามบัญชีระบупยานชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๔.๑.๓) แม้องค์คณะในวันนัดพร้อมเพื่อประชุมคดี (ตรวจพยานหลักฐาน) จะเป็นคนละองค์คณะกันกับในวันนัดสืบพยานและวันนัดฟังคำพิพากษา กระบวนพิจารณาดังกล่าวก็ชอบด้วยกฎหมาย เพราะมิใช่เป็นการเรียกคืนสำนวนคดีหรือโอนสำนวนคดีตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๓

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๔๘/๒๕๖๔ การกำหนดให้มีวันนัดพร้อมเพื่อประชุมคดีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จำเลยได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม โดยองค์คณะที่ได้รับเลือกให้เป็นองค์คณะประชุมคดีจะได้รับเลือกจากผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์และมีความเข้าใจในการบริหารจัดการคดีเพื่อให้การกำหนดแนวทางการดำเนินคดีเป็นไปอย่างถูกต้อง กระชับรัดกุม ไม่ฟุ่มเฟือย และมีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การพิจารณาคดีเสร็จสิ้นโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แม้คดีนี้้องค์คณะในวันนัดพร้อมเพื่อประชุมคดีจะเป็นคนละองค์คณะกันกับในวันนัดสืบพยานและวันนัดฟังคำพิพากษา แต่การที่ ณ. กับ อ. นั่งพิจารณาคดีในวันนัดสืบพยานและวันนัดฟังคำพิพากษานั้น เนื่องมาจากการจ่ายสำนวนคดีของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลชั้นต้นตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งการจ่ายสำนวนคดีดังกล่าวไม่ได้ขัดต่อหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม ทั้งไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดให้้องค์คณะประชุมคดี ...

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

... และองค์คณะพิจารณาต้องเป็นองค์คณะเดียวกันเพราะเป็นการพิจารณาคดีคนละชั้นตอนกัน มีวัตถุประสงค์และวิธีการคัดเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแตกต่างกัน นอกจากนี้ กรณีดังกล่าวยังไม่ใช่การเรียกคืนสำนวนคดีจาก น. และ ป. ซึ่งเป็นองค์คณะประชุมคดี และโอนสำนวนคดีให้ ณ. กับ อ. ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๓ แห่งพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม เนื่องจากการเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดีตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กรณีที่มีการมอบหมายให้้องค์คณะผู้พิพากษารับผิดชอบพิจารณาพยานหลักฐานและพิพากษา แต่มีเหตุที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาหรือพิพากษาอรรถคดีของศาลเท่านั้น กรณีจึงไม่ใช่การเรียกคืนสำนวนคดี ...

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

... หรือการโอนสำนวนคดีโดยไม่ชอบดังที่จำเลยฎีกา ประกอบกับ ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่เคยโต้แย้งคัดค้านว่าผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีและสืบพยานไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้ จนกระทั่งศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งหากศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับคดีในส่วนของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ด้วย จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ก็คงไม่ได้แย้งในปัญหาข้อนี้ จึงต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยอมรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นว่าเป็นไปโดยชอบตาม พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ณ. และ อ. จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนี้โดยชอบแล้ว

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

**(๔.๒) คู่ความฝ่ายใดประสงค์จะยื่น
บัญชีระบупยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาล
ก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น
โดยไม่ต้องขออนุญาตหรือได้รับ
อนุญาตจากศาลก่อนแต่อย่างใด**

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๔.๓) หลังจากตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว คู่ความยังมีโอกาสยื่นบัญชีระบупยานเพิ่มเติมได้ โดยได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งผู้ร้องต้องยื่นคำร้องขอระบупยานเพิ่มเติมและแสดงเหตุอันสมควรว่า

- ๑ ก. ผู้ร้องไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือ
- ๑ ข. เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือ
- ๑ ค. เพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๕. คู่ความต้องขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุจากบุคคลภายนอกผู้ครอบครอง เพื่อให้ได้พยานหลักฐานดังกล่าวนั้นก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

(๕.๑) พยานหลักฐานที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกมานั้น จำกัดเฉพาะพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเท่านั้น พยานบุคคลจึงไม่อยู่ในบังคับที่คู่ความต้องนำมาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน

การยื่นบัญชีระบุพยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๕.๒) คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงพยานเอกสารหรือพยานวัตถุซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ต้องยื่นคำขอให้ศาลออกคำสั่งเรียกพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เนื่องจาก ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสี่ กำหนดให้คู่ความต้องทำควบคู่กันไปพร้อมกัน ภายใต้กรอบระยะเวลาเดียวกัน

(๕.๓) ศาลต้องมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุจากบุคคลภายนอกผู้ครอบครอง เพื่อให้ได้พยานหลักฐานเช่นนั้น ก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันที่ศาลกำหนด

การยื่นบัญชีระบุพยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๖. กระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพยานหลักฐาน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๒ กำหนดไว้ว่า

(๖.๑) ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาล เพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

★ ยกเว้น ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (ไม่ต้องส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุต่อศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน) ซึ่งต้องเนื่องมาจาก เหตุผล ๒ ประการ

ก. เหตุอันเนื่องมาจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐาน นั่นเอง (มักเป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน เครื่องบิน เรือยนต์ สังกะหรณ์ทรัพย์ที่เป็นวัตถุอันตราย)

ข. พยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยาน เนื่องจากคดีบางเรื่องจำเลยเป็นผู้มีอิทธิพล หรือมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม หากให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงในบันทึกคำให้การของพยาน อาจทำให้พยานนั้นถูกคุกคามข่มขู่ หรือได้รับภัยอันตรายได้

การยื่นบัญชีระบупยาน กรณีมีการตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฉะนั้น เพื่อความปลอดภัยของพยานเหล่านี้ โจทก์ชอบที่จะร้องขอต่อศาลเพื่อขอความเห็นไม่ส่งบันทึกคำให้การของพยานให้ฝ่ายจำเลยตรวจสอบ โดยอ้างเหตุผลเรื่องความปลอดภัยของพยาน หรือป้องกันมิให้จำเลยไปข่มขู่ คุกคามพยาน อันอาจเป็นการยากที่จะนำตัวพยานนั้นมาเบิกความต่อศาลในภายหลัง ซึ่งถ้าศาลเห็นสมควร ศาลก็จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น คือสั่งโจทก์ไม่ต้องส่งบันทึกคำให้การพยานปากใดให้ฝ่ายจำเลยตรวจสอบก็ได้

การแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล

(๖.๒) ในวันตรวจพยานหลักฐาน คู่ความแต่ละฝ่ายมีหน้าที่แถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล

☛ คำว่า **“พยานหลักฐาน”** หมายถึง พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ ซึ่งคู่ความได้อ้างอิงไว้ในบัญชีระบุพยานทั้งหมด ไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของตนหรือของบุคคลภายนอก

☛ การแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐาน เป็นเรื่องขอให้ศาลหมายเรียกหรือจะนำมาสืบที่ศาลเอง หรือจะขอให้ส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่น หรือจะขอให้ศาลออกไปเดินเผชิญสืบ หรือหากมีพยานเด็กที่ต้องนำมาสืบ ก็ต้องขอให้ศาลมีหนังสือถึงนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ให้มาศาลในวันสืบพยานเด็กนั้นด้วย

การแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล (ต่อ)

(๖.๓) ให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิง ตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้ศาลบริหารจัดการคดีโดยตัดสิ่งที่มีไข่เนื้อหาสาระสำคัญออกไป

กำหนดวันนัดสืบพยาน

(๖.๔) ศาลต้องกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๗ วัน

 กำหนดวันสืบพยานนี้ ต้องอยู่ภายใต้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๔ ที่ กำหนดให้โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อน เสร็จแล้วจึงให้จำเลยสืบแก้ โดย ในวันนัดตรวจพยานหลักฐานเมื่อคู่ความมาพร้อมกันแล้ว ศาลชอบ ที่จะให้คู่ความทราบถึงวันสืบพยานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน ไป เลย ซึ่งในทางปฏิบัติจะแจ้งให้ทราบเกินกว่า ๗ วัน อยู่แล้ว เพราะวัน สืบพยานในกรณีพิจารณาคดีต่อเนื่องต้องไปนัดกันที่ศูนย์นัดความ ซึ่งวันที่คู่ความมีวันว่างตรงกันอาจจะเป็น ๑ เดือน หรือ ๒ เดือน

กำหนดวันนัดสืบพยาน (ต่อ)

(๖.๕) เมื่อศาลกำหนดวันนัดสืบพยานแล้ว ในระบบการ พิจารณาคดีต่อเนื่องจะมีการนัดสืบพยานติดต่อกันไป

 เช่น นัดติดต่อกัน ๓ วันทำการ หรือนัดทุกวันพุธ หรือ ทุกวันพฤหัสบดี โดยกำหนดไว้ชัดเจน ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๕ ให้ศาลจะดำเนินการพิจารณาตลอดไปจนเสร็จ โดยไม่เลื่อน

 แต่ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอื่นอันควรต้องเลื่อน การพิจารณา ศาลจะเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควรก็ได้

กำหนดวันนัดสืบพยาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๔๐๒/๒๕๕๑ โจทก์ขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานโจทก์ตาม บัญชีระบุพยานอันดับ ๒ ถึงอันดับ ๗ ให้มาศาลตามกำหนดเวลาที่ศาลนัด สืบพยานโจทก์ไว้ในวันที่ ๗ และ ๘ เมษายน ๒๕๕๗ แล้ว เมื่อพยานโจทก์ ดังกล่าวไม่มาศาล โจทก์แถลงต่อศาลว่าพยานทั้งหมดได้รับหมายเรียกแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของพยานที่จะต้องมาเบิกความต่อศาลตามกำหนดนัด จะถือว่า เป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่ติดตามพยานมาศาลหาได้ไม่ และในวันนัด สืบพยานโจทก์วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นให้เลื่อนการสืบพยาน โจทก์โดยมีคำสั่งให้ออกหมายจับพยานโจทก์ดังกล่าวก็เพื่อให้ได้ตัวพยาน มาเบิกความ จึงต้องใช้เวลาแก่โจทก์พอสมควรที่จะสามารถดำเนินการ ตามหมายจับได้ การที่ศาลชั้นต้นให้เลื่อนคดีไปเพียง ๑ วัน ...

กำหนดวันนัดสืบพยาน (ต่อ)

...โดยให้นัดสืบพยานโจทก์พร้อมพยานจำเลยตามที่นัดไว้ในวันรุ่งขึ้น เห็นได้ ว่าเป็นเวลากระชั้นชิดไปสำหรับการติดตามจับพยาน ซึ่งไม่แน่ว่าจะยังพบตัว อยู่ตามที่อยู่ที่พยานเคยให้ไว้หรือไม่ เมื่อในวันนัดที่เลื่อนไปดังกล่าว ปรากฏว่า ยังไม่ได้ตัวพยานมาศาลตามหมายจับและโจทก์แถลงขอเลื่อนคดี โดยยัง ประสงค์จะติดตามพยานมาสืบ แม้จะได้รับความจากโจทก์ว่าพยานทั้งหมดที่ ศาลออกหมายจับมีอาชีพรับจ้างซึ่งมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง แต่หากให้เวลา โจทก์พอสมควรโจทก์ก็อาจให้เจ้าพนักงานตำรวจติดตามสืบหาที่อยู่ของพยาน และได้ตัวมาเบิกความต่อศาลได้ การขอเลื่อนคดีของโจทก์จึงมีเหตุอันควร กรณียังไม่สมควรที่ศาลชั้นต้นจะด่วนงดสืบพยานโจทก์ดังกล่าวทันทีอันอาจ เป็นเหตุให้เสียความยุติธรรมได้ ขอบที่ศาลชั้นต้นจะเลื่อนการพิจารณา สืบพยานโจทก์ไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๕ วรรคสอง

กำหนดวันนัดสืบพยาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๔๘/๒๕๓๒ ในวันนัดสืบพยานโจทก์ครั้งแรก ทนายจำเลยที่ศาลชั้นต้นแต่งตั้งขอถอนตัว เพราะจำเลยแต่งตั้งทนายเข้ามาใหม่ เมื่อทนายจำเลยขอเลื่อนคดี ศาลชั้นต้นก็อนุญาตและนัดสืบพยานโจทก์ครั้งที่สอง ห่างจากวันนัดสืบพยานโจทก์ครั้งแรกประมาณ ๗๐ วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เนิ่นนานเพียงพอที่จำเลยจะพิจารณาขอถอนทนายความคนเดิม และแต่งตั้งทนายความคนใหม่เข้ามา และขอเลื่อนคดีเพื่อมิให้เดือดร้อนแก่พยานโจทก์ซึ่งศาลชั้นต้นมีคำสั่งกำชับให้มาศาล แต่จำเลยกลับละเลยโดยมาร้องขอถอนทนายความคนเดิมพร้อมแต่งตั้งทนายความคนใหม่ กับร้องขอเลื่อนคดีในวันนัดสืบพยานโจทก์ได้มาศาลพร้อมแล้ว จึงเป็นเรื่องที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรและต่อไปในทางประวิงคดีให้เนิ่นช้า ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนคดีจึงชอบแล้ว

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน

ในกรณีศาลไม่กำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน มีวิธีการบัญญัติอยู่ในป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๐ และ ๒๒๘/๑

โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. กรณีศาลไม่กำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน จะต้องดำเนินการยื่นบัญชีระบุพยานเช่นเดียวกับกรณีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘/๑

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๑.๑) การไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณา ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง กำหนดกรอบ ระยะเวลายื่นบัญชีระบุพยานไว้แตกต่างกัน

๑ ก. โจทก์เป็นผู้ยื่น ต้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน แล้วแต่กรณี

๑ ข. จำเลยเป็นผู้ยื่น ต้องยื่นต่อศาลก่อนวันสืบพยาน จำเลย

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ในกรณีที่ผู้เสียหายเข้ามาเป็นโจทก์ร่วมกับ พนักงานอัยการและระบุให้ถือเอาบัญชีระบุพยานและสรรพเอกสารในคดีของอัยการโจทก์ เป็นของโจทก์ร่วมด้วย ต้องถือว่าโจทก์ร่วมได้ ยื่นบัญชีระบุพยานโดยแสดงความประสงค์ อ้างอิงเอกสารของอัยการโจทก์ไว้แล้ว

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๔๗๗/๒๕๖๕ รายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเป็นเอกสารที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้นในหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าคดีโจทก์ได้มีการแจ้งความร้องทุกข์ภายในอายุความตามกฎหมายแล้วดังที่โจทก์ได้บรรยายมาในฟ้อง ทำให้เชื่อได้ว่าเอกสารฉบับดังกล่าวรวมอยู่ในสำนวนการสอบสวนคดีนี้ อันเป็นสรรพเอกสารตามบัญญัติระบุพยานของโจทก์อันดับที่ ๒๗ นั้นเอง เมื่อโจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์โดยระบุไว้ชัดเจนว่าขอถือเอาบัญญัติระบุพยานและสรรพเอกสารในคดีนี้ของโจทก์เป็นของโจทก์ร่วมด้วย กรณีถือได้ว่าโจทก์ร่วมได้ยื่นบัญญัติระบุพยานโดยแสดงความจำนงที่จะอ้างอิงรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเป็นพยานตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคหนึ่ง ...

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

... ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ แล้ว โจทก์ร่วมจึงชอบที่จะนำเอกสารดังกล่าวมาใช้ในการถามถึงพยานโจทก์และโจทก์ร่วมปากรื้อยตำรวจเอก ป. พนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นผู้จัดทำเอกสารฉบับนี้เพื่อยืนยันถึงวันที่ที่แน่นอนซึ่งโจทก์ร่วมแจ้งความร้องทุกข์ได้ หากจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เห็นว่าพยานเอกสารดังกล่าวไม่ถูกต้องอย่างไร ก็ชอบที่จะขออนุญาตศาลชั้นต้นซักถามรื้อยตำรวจเอก ป. เพิ่มเติม หรือนำพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องมาสืบหักล้างในภายหลัง ...

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

... กรณีมิใช่เรื่องที่โจทก์ร่วมนำสืบพยานหลักฐานในลักษณะที่
จู่โจมทำให้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เสียเปรียบในการต่อสู้คดีตั้ง
ข้ออ้างในฎีกา **ดังนั้น** ตำเนรายงานประจำวันรับแจ้งเป็น
หลักฐานจึงมิใช่พยานหลักฐานอันที่จะต้องห้ามมิให้รับฟัง
ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคสี่ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้ง
ศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.
๒๔๕๕ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาความอาญาใน
ศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

(๑.๒) การไต่สวนคำร้องขอคืนของ
กลางที่ศาลสั่งริบ หรือร้องขอให้ริบ
ทรัพย์สิน ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชี
ระบุพยานต่อศาลไม่น้อยกว่า ๗ วัน
ก่อนวันไต่สวน

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๒. เมื่อระยะเวลาในการยื่นบัญชีระบุพยานตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง สิ้นสุดไปแล้ว คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานต่อศาลได้ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้น

๑ โดยต้องมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่า ตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือ มีเหตุสมควรอื่นใด ถ้าไม่แสดงเหตุดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่ง ศาลย่อมไม่อนุญาตได้ (ฎีกาที่ ๓๐๐๗/๒๕๒๕)

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๐๕๓/๒๕๔๒ โจทก์ยื่นคำร้องขอระบุพยานเพิ่มเติมคือพันตำรวจเอก ส. และ พันตำรวจตรี ป. หลังจากสืบพยานโจทก์ไปแล้ว อ้างเหตุว่า เพิ่งทราบจากคำพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่ร่วมสืบสวนและติดตามจับกุมจำเลยมาตั้งแต่ต้นว่า พันตำรวจเอก ส. และ พันตำรวจตรี ป. กับพวกที่โจทก์ขอระบุพยานเพิ่มเติมเป็นผู้สกดจับจำเลยได้ ส่วนพยานโจทก์ที่นำสืบไปแล้วเป็นเพียงผู้ติดตามเข้าสมทบในการจับกุมจำเลยทั้งสามภายหลัง ดังนี้ ย่อมถือได้ว่ามีเหตุอันสมควรอื่นใดที่โจทก์จะระบุพันตำรวจเอก ส. และ พันตำรวจตรี ป. เป็นพยานเพิ่มเติมได้ แม้จะพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ประกอบกับพยานทั้งสองปากนี้ไม่ใช่พยานคู่กับพยานโจทก์ที่ได้เบิกความไปแล้ว จำเลยย่อมมีโอกาสที่จะตามค้นและนำสืบหักล้างพยานที่โจทก์ขอระบุพยานเพิ่มเติมนี้ได้เต็มที่ จำเลยจึงไม่เสียเปรียบ และเมื่อเป็นพยานสำคัญ การที่จะวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมจึงต้องสืบพยานทั้งสองปากนี้ การที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ระบุพยานเพิ่มเติมจึงชอบแล้ว

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๓๑/๒๕๔๔ จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีเหตุอันสมควรที่จำเลยไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวมาสืบเพื่อประโยชน์แก่จำเลย หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานดังกล่าวได้มีอยู่ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใด ในเมื่อพยานบุคคลที่จำเลยอ้างระบุเพิ่มเติมเป็นพนักงานของจำเลยเอง และพยานเอกสารที่อ้างก็เป็นเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของจำเลยซึ่งจำเลยควรได้รู้มาก่อนแล้ว กรณีจึงไม่มีเหตุที่ร้องขอระบุพยานเพิ่มเติม

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๑๑๙/๒๕๖๗ คำร้องขอระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมจำเลยในชั้นฎีกาไม่ได้แสดงความจำนงอ้างอิงพยานหลักฐานนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๙/๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสองหรือวรรคสาม ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพ จึงไม่ใช่เป็นกรณีที่จะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นที่ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ หรือไม่เป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสจำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ศาลฎีกาจึงไม่อนุญาตให้จำเลยอ้างพยานหลักฐานเพิ่มเติมในชั้นฎีกา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๙/๑ วรรคท้าย ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคriminal ความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ให้นำวิธีพิจารณาคriminal ความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ **ให้ยกคำร้องและไม่รับบัญชีระบุพยานจำเลยในชั้นฎีกา**

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๓. กรณีคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ คู่ความหรือบุคคลดังกล่าวนั้นต้องแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณา ศาลจะอนุญาตให้สืบพยานได้ต้องเห็นว่า จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าว เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

๔. พยานหลักฐานที่ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘ ที่บัญญัติว่า "ระหว่างพิจารณาโดยพลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้" คู่ความไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลภายในกรอบระยะเวลาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓/๑ และ ๒๒๕/๑

กรณีไม่มีวันตรวจพยานหลักฐาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๓๗๘/๒๕๕๗ พยานหลักฐานที่ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘ นั้น มิใช่การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด หรือเป็นข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่กฎหมายบังคับว่าโจทก์จะต้องบรรยายมาในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) อีกทั้งมิใช่พยานหลักฐานที่คู่ความประสงค์ที่จะนำสืบสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตนจะต้องนำสืบในกรณีปกติ อันจะตกอยู่ในบังคับแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘/๑ หรือมาตรา ๑๗๓/๑ ที่คู่ความจักต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นแต่อย่างใด

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุพยาน

๕. ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุพยานในคดีอาญา

(๕.๑) คู่ความที่ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานเลย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๘/๑ วรรคสี่ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานนั้น

🌸 หากศาลปลั่งเปลอปล่อยให้คู่ความนำสืบพยานหลักฐานนั้นไป ก็ต้องห้ามมิให้ศาลรับฟัง

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบупยาน (ต่อ)

เว้นแต่จะสามารถให้สืบและรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้
เมื่อศาลเห็นว่า

- ก. จำเป็นที่จะต้องคุ้มครองพยาน หรือ
- ข. จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม (ฎีกาที่ ๑๒๓๐/๒๕๖๓) หรือ
- ค. เพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบупยาน (ต่อ)

๖. กรณีที่ศาลไม่กำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน

คู่ความที่จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของตน ต้องยื่นพยานเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยานไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๔๐ วรรคหนึ่ง

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบупยาน (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๒๓๖/๒๕๖๑ กรณีไม่กำหนดวันตรวจพยานหลักฐาน คู่ความที่ประสงค์จะอ้างเอกสารในครอบครองของตน ต้องยื่นเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยานไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน เพื่อให้อีกฝ่ายตรวจและขอคัดสำเนา ก่อนจะนำสืบพยาน เอกสารนั้น เว้นแต่...หรือศาลเห็นสมควรตั้งเป็นอย่างอื่น การที่โจทก์ไม่ยื่นพยานเอกสารต่อศาลก่อนวันสืบพยานวันที่ ๒๘ ถึงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๗ และไม่ยื่นบัญชีพยานต่อศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคหนึ่ง ... สำหรับเอกสารที่ไม่อยู่ในสำนวนการสอบสวนนั้น...

ผลของการไม่ยื่นบัญชีระบупยาน (ต่อ)

...แม้มาตรา ๒๔๐ วรรคสาม ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น และมาตรา ๒๒๕/๑ วรรคสี่ บัญญัติห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานนั้น แต่ก็เป็นการวินิจฉัยของศาลเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเห็นว่าจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ศาลก็มีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้ เมื่อการสมคบทำความผิดเป็นคดีสำคัญ ศาลล่างจึงมีอำนาจให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ การยื่นบัญชีระบупยานโจทก์และการสืบพยานเอกสารที่โจทก์ส่งต่อศาลในวันดังกล่าวจึงชอบแล้ว

